

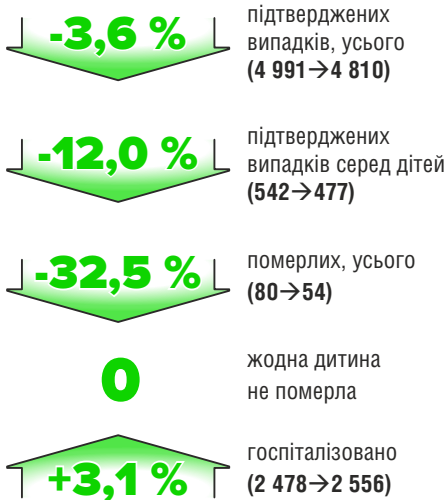
COVID-19

Цифри і факти

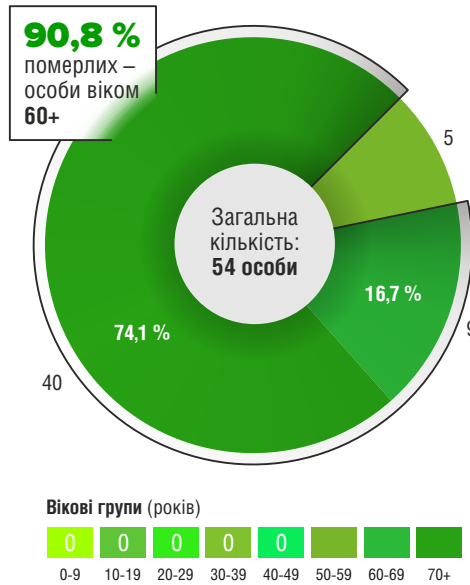
65 482 щеплення проведено за минулий тиждень
(на 15,6 % більше ніж попереднього тижня)

15 388 413 осіб в Україні отримали дві дози вакцини від початку кампанії

■ Статистика захворюваності (25.11–01.12.2022)*

■ Кількість померлих у вікових групах (25.11–01.12.2022)

■ Показники вакцинації

16 203 491 українець отримав хоча б одну дозу вакцини з початку вакцинальної кампанії

2 902 215 осіб в Україні отримали першу бустерну дозу

165 664 особи в Україні отримали другу бустерну дозу

35 083 особи отримали додаткову дозу вакцини

Джерело: ЦГЗ МОЗ України

■ Рекомендації МОЗ України

Раніше Міністерство охорони здоров'я України спільно з Центром громадського здоров'я розробило рекомендації щодо отримання даних про проведену вакцинацію внутрішньо переміщеними особами (ВПО) та особами, які виїхали за кордон через початок повномасштабної війни росії проти України.

Підтвердити статус щеплень можна завдяки записам у первинній обліковій документації:

- «Історії розвитку дитини» (форма № 112/о)
- «Карті профілактичних щеплень» (форма № 063/о)
- «Медичній карті амбулаторного хворого» (форма № 025/о);
- Електронній системі охорони здоров'я (ЕСОЗ)
- Міжнародному свідоцтві про вакцинацію
- Довідці про проведені щеплення
- Інших медичних документах, що містять відомості про проведені щеплення.

За відсутності документального підтвердження вакцинального статусу вважається, що особа не отримувала щеплень, і курс необхідно починати спочатку.

Джерело: moz.gov.ua

■ Новини науки

1. Вагітним важливо отримати бустерну дозу вакцини проти COVID-19 для забезпечення вищого рівня антитіл до SARS-CoV-2 у крові новонародженого.

У дослідженні, результати якого нещодавно були опубліковані на сервері препринтів bioRxiv, було продемонстровано трансплацентарну передачу антитіл, що утворилися після первинної та бустерної вакцинації проти COVID-19.

Первинна вакцинація двома дозами стимулювала вироблення RBD-специфічного IgG до спайкового білка SARS-CoV-2 у крові матері, який визначався в пуповинній крові та грудному молоці. Водночас уведення бустерної дози призводило до продукції значно вищих рівнів антитіл у крові матері та в грудному молоці.

Рівні материнських антитіл до SARS-CoV-2, виявлені в крові новонароджених і пуповинній крові, були нижчими, ніж у крові матері. Крім того, рівні антитіл до SARS-CoV-2 були обернено пропорційні до часу, що минув після первинної вакцинації матері, при цьому новонароджені від матерів, вакцинованих на ранніх термінах вагітності, мали нижчі рівні антитіл IgG.

Не було виявлено значимої різниці залежно від статі плода та рівнями IgG у крові матері чи плазмі новонародженого.

Дослідження доводить важливість бустерних вакцин для підвищення рівня антитіл проти SARS-CoV-2 і забезпечення захисту плода шляхом трансплацентарної передачі антитіл.

Джерело: doi.org

■ Компетентно

Всесвітня організація охорони здоров'я надає постійну підтримку медичній сфері України на всіх рівнях – від сприяння в розробці нормативної бази до забезпечення інфраструктурних та освітніх проєктів. Важливою стала співпраця з фахівцями ВООЗ у контексті протидії поширенню пандемії COVID-19, а також для посилення спроможності галузі відповідати на нові виклики, спричинені воєнною агресією в Україні. Про це – розмова з представником Бюро ВООЗ в Україні Ярно ХАБІХТОМ.

Як відомо, Ви почали свою роботу в Україні до 24 лютого 2022 року. Які зміни Ви спостерігали протягом цього періоду в галузі охорони здоров'я, зокрема у сфері громадського здоров'я та вакцинації?

– ВООЗ працює в Україні з 1994 року, надаючи підтримку Міністерству охорони здоров'я у зміцненні системи охорони здоров'я.

Система охорони здоров'я України серйозно постраждала, але залишається стійкою після російського вторгнення 24 лютого. ВООЗ та її партнери продовжують роботу з відновлення системи охорони здоров'я за багатьма напрямками спільно з національними та місцевими органами влади, включаючи підготовку системи до складної зими.

Невпинні атаки на об'єкти інфраструктури та охорони здоров'я в Україні позбавили людей доступу до медичної допомоги, спричинили пошкодження й руйнування лікарень і медзакладів, а також поранення та смерті медичних працівників. Це – пряме порушення міжнародного права. На момент цього інтерв'ю ВООЗ підтвердила понад 700 атак на медичні заклади в Україні з 24 лютого цього року.

Нещодавня оцінка потреб у сфері охорони здоров'я, проведена ВООЗ в Україні та доведена до відома Міністерства охорони здоров'я, показала, що стрімке зростання витрат, пошкоджена інфраструктура та логістичні перешкоди ускладнюють доступ до основних послуг для дедалі більшої кількості цивільного населення.

Деякі ключові висновки з оцінки показали, що:

- кожен третій опитаний дорослий українець звертався за первинною медичною допомогою;
- кожен другий респондент повідомив про наявність щонайменше однієї перешкоди щодо доступу до будь-якого рівня медичної допомоги, найпоширенішою з яких є вартість;
- кожен п'ятий українець не зміг отримати необхідні ліки: вартість, відсутність потрібних ліків та великі черги в місцевих аптеках – три основні причини;
- ті, хто проживає на тимчасово окупованих територіях та в районах активних бойових дій, як правило, звертаються по медичні послуги рідше, ніж мешканці інших регіонів, тоді як внутрішньо переміщені особи (ВПО) звертаються по медичну допомогу значно частіше, ніж інше населення.

За даними опитування, загалом кожен п'ятий (22 %) не зміг отримати необхідні ліки. На тимчасово окупованих територіях та територіях із активною фазою конфлікту цей показник зростає до кожної третьої особи. Подібна ситуація і з ВПО.

Найчастіше респонденти називали такі види ліків, які було важко отримати:

- ліки від високого артеріального тиску (49 %);
- ліки від серцевих захворювань (49 %);
- знеболювальні (41 %);
- седативні (33 %);
- антибіотики (32 %).

Які ризики інфекційних захворювань Ви можете передбачити в Україні через масштабну гуманітарну катастрофу?

– Війна є одним із ключових факторів, що підвищує ризик інфекційних захворювань, у тому числі COVID-19, а також спалахів кору, дифтерії та інших інфекційних захворювань, які погіршують стан здоров'я людей у групах високого ризику та найбільш уразливих груп населення, таких як внутрішньо переміщені особи.

З початку пандемії COVID-19 Уряд України та його партнери докладають спільних зусиль для дотримання планових показників вакцинації, але ми також спостерігаємо певні диспропорції в охопленні імунізацією всередині країни. Ці прогалини у складі неімунізованого населення збільшують ризики та вимагають цілеспрямованих дій.

Тому ВООЗ разом із Міністерством охорони здоров'я України та його численними партнерами на місцях підтримує розгортання заходів з вакцинації, щоб забезпечити населення необхідними засобами для захисту себе та інших людей. Це особливо важливо в умовах наближення зими.

Які кроки має вжити Україна, щоб запобігти згаданим ризикам інфекційних захворювань, особливо щодо COVID-19?

– ВООЗ співпрацює з Урядом України у сфері розширення доступу до послуг вакцинації для вразливих груп населення та покращення обізнаності щодо ризику інфекційних захворювань, а також способів самозахисту. Ми також посилюємо епідеміологічний нагляд у місцях розміщення ВПО та по всій Україні у партнерстві з ЄС та USAID.

Ми регулярно комунікуємо з Урядом та партнерами з питань профілів ризику в різних регіонах України щодо кору, краснухи, дифтерії, поліомієліту, COVID-19 тощо та консультуємо щодо невідкладних дій, які можуть бути вжиті для задоволення потреб у галузі охорони здоров'я груп ризику та вразливих груп населення.

Сьогодні, завдяки поставкам у рамках глобальної ініціативи COVAX та двосторонній підтримці від країн-членів, вакцини проти COVID-19 доступні в Україні та надаються закладами охорони здоров'я. В країну поставлено мільйони вакцин за механізмом COVAX.

ВООЗ високо цінує зусилля Міністерства охорони здоров'я України, Центру громадського здоров'я, регіональних центрів контролю та профілактики хвороб, обласних департаментів охорони здоров'я та всіх медичних працівників у сфері зміцнення систем епідагляду для забезпечення раннього виявлення та реагування на ситуації з поширення інфекційних хвороб, яким можна запобігти за допомогою вакцинації.

Протягом останніх кількох років ВООЗ надавала підтримку Міністерству охорони здоров'я в актуалізації національних рекомендацій щодо критичних

захворювань, яким можна запобігти за допомогою вакцинації, як-от кір, краснуха та дифтерія, і проводила регулярні заходи з підвищення потенціалу у цій галузі на місцях.

Ми раді бачити, що ці рекомендації повністю відповідають останнім рекомендаціям ВООЗ і сприяють підтриманню якості епідеміологічного нагляду та заходів реагування на захворювання, яким можна запобігти за допомогою вакцинації.

Зокрема, Центр громадського здоров'я та члени Національної технічної групи експертів з імунопрофілактики разом продовжують надавати необхідну технічну допомогу та оперативну підтримку колегам на місцях для захисту населення від широкомасштабних спалахів.

Які подальші плани ВООЗ у сфері надання допомоги Україні під час війни, яка триває?

– З наближенням зими першочергове значення має забезпечення того, щоб медичні заклади залишалися функціональними та надавали життєво важливі та основні медичні послуги, тому ВООЗ підтримує медичні послуги за допомогою альтернативних джерел живлення для лікарень та медичних закладів, щоб вони могли продовжувати функціонувати та рятувати життя. ВООЗ також продовжує доставляти медичні засоби, що рятують життя, у нещодавно деокуповані, підконтрольні Уряду України райони, зокрема, в Херсонській та Харківській області.

З 24 лютого ВООЗ, у координації з Міністерством охорони здоров'я України, вже доставила понад 2000 метричних тон ліків та обладнання, включаючи генератори електроенергії, автомобілі швидкої допомоги, хірургічні набори та основні лікарські засоби для лікування, серед іншого, хронічних захворювань. До регіонів продовжують надходити додаткові вантажі.

Що Ви побажаєте медичним працівникам України?

– Хочу висловити глибоку повагу та вдячність медичним працівникам країни за врятовані життя. Ці медичні працівники працюють у неймовірно складних умовах, і я часто чув безпосередньо від лікарів і медичних сестер про те, як вони надають медичну допомогу населенню, незважаючи на численні ризики. Я вам усім щиро дякую.

Державний експертний центр МОЗ України

Державний експертний центр продовжує оприлюднювати щотижневі звіти про результати спостереження за безпекою застосування вакцин проти COVID-19 в Україні. Аналіз несприятливих подій після імунізації (НППІ) проводиться за інформацією, яка надійшла до Державного експертного центру МОЗ України.

Ознайомитися з останнім аналізом НППІ (від 30.11.2022) можна за посиланням: dec.gov.ua

Новини науки

2. Первинна вакцинація мРНК-вакцинами забезпечує більш тривалий ефективний захист проти зумовленого варіантом «Омікрон» COVID-19 у підлітків – порівняно з дітьми до 12 років.

Серед дітей загальна ефективність первинної вакцинації вакциною в дозі 10 мкг проти зараження варіантом «Омікрон» становить 25,7 %. Ефективність була найвищою (49,6 %) відразу після отримання другої дози, але після цього швидко зменшувалась і була незначною через 3 місяці. Ефективність становила 46,3 % серед дітей віком від 5 до 7 років і 16,6 % серед дітей віком від 8 до 11 років. Серед підлітків загальна ефективність первинної вакцинації вакцини в дозі 30 мкг проти інфекції, зумовленої варіантом «Омікрон», становила 30,6 %, але багато підлітків були вакциновані місяцями раніше. Ефективність зменшувалась з часом після отримання другої дози. Так ефективність становила 35,6 % серед підлітків віком від 12 до 14 років, 20,9 % серед осіб віком від 15 до 17 років.

Джерело: doi.org

«Гарячі» запитання

Відповідає консультант з експертної підтримки вакцинації проти COVID-19 спільного зі Світовим банком проекту МОЗ України, голова Національної технічної групи експертів з питань імунопрофілактики Федір ЛАПІЙ.

Як проводити вакцинацію проти COVID-19 особам із відсутніми даними про раніше проведену вакцинацію? Наприклад, дані втрачені чи недоступні?

Якщо даних про раніше проведену вакцинацію немає, допускається повторна первинна вакцинація проти COVID-19 із подальшою ревакцинацією (введенням бустерних доз). Такі рекомендації надає Європейський центр контролю та профілактики хвороб – ECDC.

За посиланням можна ознайомитися з цими рекомендаціями: www.ecdc.europa.eu

Посилання на керівництво: www.ecdc.europa.eu

Де можна ознайомитися з інформацією про дозволені до використання в Україні вакцини проти COVID-19?

Вакцини проти COVID-19, які застосовують в Україні, отримують дозвіл на тимчасову реєстрацію відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 08.02.2021 № 95, яка передбачає реєстрацію вакцин для профілактики COVID-19 під зобов'язання для екстреного медичного застосування. При цьому реєстрація надається на один рік із подовженням ще на рік після закінчення цього терміну.

З переліком вакцин проти COVID-19, які схвалені до застосування в Україні, можна ознайомитися за посиланням: www.dec.gov.ua

■ Світова практика

ЄС

За даними Європейського центру контролю та профілактики хвороб – ECDC – станом на 47 тиждень 2022 року щонайменше однією дозою вакцини проти COVID-19 було вакциновано 75,3 % від загальної кількості населення країн ЄС. Первинною вакцинацією щеплено 72,9 %, перший бустер отримали 54,4 %, другий – 11,8 %.

Серед дітей (до 18 років) первинну вакцинацію пройшли 24,2 %.

Серед осіб віком понад 60 років первинну вакцинацію отримали 91 % осіб, першу бустерну дозу – 84,7 %, другу – 29,5 %.

Лідерами серед країн, у яких понад 90 % людей віком 60+ отримали перший бустер, є Норвегія, Данія, Ісландія, Ірландія, Бельгія, Іспанія, Португалія та Італія. А в Данії вже понад 80 % осіб віком 60+ років отримали і другий бустер.

Джерело: ecdc.europa.eu

Італія

Конституційний суд Італії підтримав обов'язкову вакцинацію проти коронавірусу.

Судді відхилили юридичні заперечення проти вакцинації в Італії як «неприйнятні» і «необґрунтовані». Італія стала першою країною в Європі, яка запровадила обов'язкову вакцинацію медичних працівників, ухваливши у 2021 році, що вони мають пройти вакцинацію, або бути переведені на інші посади, або відсторонені від роботи без збереження заробітної плати.

Конституційний суд підтримав закон, заявивши, що не вважає вимогу уряду про обов'язкову вакцинацію медичного персоналу в період пандемії нерозумною і нерелевантною.

Конституційний суд Італії ухвалив рішення з цього питання після того, як кілька регіональних судів раніше відхилили заперечення проти вакцинації на конституційних підставах.

Джерело: euointegration.com.ua

■ Nota bene

- **Рекомендуємо скористатись можливістю *отримати безоплатний доступ* для українських лікарів до платформи *UpToDate* – провідного глобального клінічного ресурсу доказової медицини.**

Для цього слід зареєструватися за посиланням: uptodate.phc.org.ua

Детальніше про механізм реєстрації – на сайті Центру громадського здоров'я: phc.org.ua/uptodate

- **Професійний курс із безпеки вакцин для медичних працівників українською мовою презентував офіс ВООЗ в Україні.** Курс знайомить із основами фармаконагляду за вакцинами і буде корисним для молодших медичних працівників, акушерів, фахівців громадського здоров'я, фармацевтів, лікарів, спеціалістів програми імунізації та комунікаційників з питань безпеки вакцин.

Записатись на безкоштовний курс можна тут: openwho.org/courses

- **Радимо ознайомитись із додатковими корисними джерелами достовірної інформації про COVID-19 та вакцинацію.**

1. Все про вакцинацію від COVID-19 в Україні: vaccination.covid19.gov.ua

2. Брошура для медиків «Як розмовляти з пацієнтами про COVID-19» – у каталозі діджитал- та друкованих матеріалів «Спільнотека» від ЮНІСЕФ spilnoteka.org

Маєте запитання за темою COVID-19 та вакцинації чи пропозиції щодо наповнення дайджесту – переходьте за QR-кодом і пишіть нам, будемо вдячні за зворотний зв'язок, що допоможе зробити ще кориснішу підбірку в наступних випусках.

Усі випуски дайджесту
– за посиланням
через **QR-код**